

CSENDER LEVENTE

Zabfosztók

Egy régebbi aranykorban, amit *epoca de aurnak* neveztek, nyaranta az egész falu medvévé változott. Legalábbis éjszakánként. Akkoriban történt ez, amikor még a pásztorfiúk szerettek a mogyorósban legeltetni. A frissen ültetett fenyvesbe nem engedhették be az állatokat, hogy ne egyék le az új hajtásokat, meg ne is tapossák össze a facsemetéket. Oda csak a csemetefü-arató lányok mehettek be, akik nyáron felköltöztek valamelyik esztenára, és ott is maradtak, amíg le nem sarlózták a facsemeték köré nőtt számartöviseket. Szépek voltak a csemetefü-arató lányok, a pásztorfiúk beléjük is szerettek, de a csemetefü-arató lányok nem foglalkoztak a pásztorfiúkkal, akik gumicsizmában és rongyokban jártak, kevésszédűek és durvák voltak. Ha kellett, botokkal és kövekkel hajigálták meg az állataikra támadó medvéket. Leginkább akkor volt rájuk szükség, amikor jött a medve. A medve meg jött. Az állatok sehol nem voltak biztonságban. Csak a mogyorósban, ahol a szőrű nőtt, s amitől a marhák nem sokat tejltek, de azért valamicskét adtak. A pásztorfiúk a kevés tejből is készítették sajtot meg ordát. A tejsavón meg éléltek a kutyák. Amíg az állatok deleltek, a pásztorfiúk tüzet raktak a mogyorósban, egy pléhdarabon gombát sütöttek. Keserűt, kékhátút vagy tinórut, nyár vége felé özlábat. A marhák békésen kérődztek. A kutyák is kinyúltak az árnyékban. A pásztorfiúk farigcsáltak, el-elszunyókáltak. Így telt minden nap, minden nyár, kora ősz, egészen Szent Andrásig. Akkor behajtották az állatokat a faluba a téli szállásra. Aztán a következő tavasztól őszig megint fent voltak az esztenán, és ez így ment évről évre, amíg oda is meg nem érkezett a változás.

Egy reggel váratlan zúgás törte meg a békésen legelesző marhák csengettyűhangját. Traktor berregett fel a hegyre utánfutóval, az utánfutó szélén szedett-vedett emberek ültek. Valahonnan messziről érkeztek. Megállt a traktor egy magányos bükk alatt, a szedett-vedett emberek lepakolták a szerszámokat, megreggeliztek, aztán elkezdték irtani a mogyoróst. A nap folyamán további két traktor érkezett a kollektív elnök piros Arójának kíséretében. Körbeálltak, egyeztettek. A kollektív elnök, a pocakos ember, nagy kört írt le a kezével, mutatva, hogy azt ott mind.

A pásztorfiúkat magához hívta, és mondta nekik, hogy a mogyorós művelési terület, többé nem szabad ott legeltetni, mert irtás kezdődik, de ne aggódjanak, mert a legelőtakarítók vesznek majd tőlük ordát meg sajtot. A pásztorfiúk kihajtották a marhákat a mogyorósból. Nézték, hogy hova állhatnának tovább. Az erdő felé terelték a csordát. Esténként karbiddal lövöldöztek, és nagy tüzeket raktak, hogy az éhes medvéket távol tartsák.

A legelőtakarítókhoz lánctalpasok is érkeztek. Megkötötték láncsal, és gyökerestől rángatták ki a mogyoróbokrokat. Nagy földterületeket szabadítottak meg a fáktól, gyökerektől, fölszedték a köveket is, azokat is kigörgették oldalra egy sávba. Műtrágyarakásokat hordtak a föld szélére. Olyan volt, mintha lehavazott volna. Miután síkra gyalulták a mogyorós helyét, a barna földet beszórták fehér műtrágyával, és beszántották. Megint beszórták műtrágyával, és megint beszántották. A legelőtakarítók aztán dolguk végeztével, ahogy jöttek, elmentek az utánfutókon.

Ősszel a helyi kollektív dolgozói a mogyorós helyén felszántott földeket bevetették zabbal. Tavasszal újra felszántották, és megint bevetették zabbal. A zöld mogyorós helyett zöld zabtablák nőttek. A zab szépen kezdte hányni a fejét, a jó tejes szemekre rákaptak a medvék. Ott suhogtak éjjel. A marhák biztonságban voltak, amíg a medvéknek volt mit enniük. A pásztorfiúk hatalmas, gőzölgő, zabos medveganékat kerülgettek reggelente. Azt hagyták ugyanis a bundások maguk után, miközben a vackukra vonultak nappali pihenőre. A medveganék a napon kiszáradtak, és a zabszemek szétperegtek a földön. Néha kijött a kollektív elnök a piros Aróval, megállt a dombon, vakargatta a pocakját, és pásztázta a zabot kukkerrel. Csettintett a nyelvvel, elégedett volt.

Sejteni lehetett, hogy az a drága jó zab nem lesz mind a kollektívé abban a kommunista világban, ahol a férfiak csizmaszárban vitték haza a gabonát a nagy közös magtárból. Mindennap csak egy marék búzát, annyi nem tűnt fel senkinek, a kenyérnek való azonban lassan összegyűlt. Az asszonyok meg télen juhnyírásakor a bugyijukban csaklították haza a gyapjút. Oda nem nyúlt be senki, még a kollektív elnök se. Tél végére a cseregének való az élelmesebbjének összegyűlt. Nem hiányzott az a pár marék gyapjú senkinek. Az asszonyok a gyapjút megfonták, megszótták, lett belőle jó meleg takaró. A pásztorfiúk szerettek bugyikban gyűjtött gyapjúból szőtt cseregével takarózni a kalibában, ha hűvösebb volt. Ha nem volt hűvös,

maguk alá tették a szalmára, kicsit szűrös volt a gyapjú, de azért nem panaszkodtak.

Odafent, az esztenán nappal kevés ember járt. Csak az erdőből szekeresek keddenként, de őket is csak messziről látták a pásztorfiúk, ahogy reggel a dombon átmennek, estefelé meg rönkökkel megrakva visszatérnek. A domb tetején mindig megállították pihenni a csapzott lovakat. Az ostornyelét a csizmaszárba szúrták, cigarettára gyújtottak, és a szekér mellett beszélgettek. Ha maradt még az üveg aljában pálinka, megitták. Közben ők is megnézték tüzetesebben a zöldellő zabtablákat. Amit a szekeresek megnézték, az meg volt nézve. Hogy ne mondjam: meg volt ígézve.

Ahogy a zab érni kezdett, a szekeresek nemcsak keddenként jártak arra, s nemcsak nappal. Esténként mentek föl a faluból. A lovakat kifogták, enniük vettek, ők meg zsákokkal, vödörrel felszerelve beálltak a táblába, és fosztották a zabot. A szárat az ujjai közé szorították, felhúzták, a markukat ürítették vödörbe, a vödröket a zsákokba, a zsákokat fektették a szekérbe. Akkor nagyon sajnálták, hogy csak

két kezük van. Kellett volna még legalább négy mindenkinek. Kézpótlékul hozták a feleségüket, fiaikat, lányaikat, kinek mije volt. Jött szinte az egész falu. A zabtábla egyik felében az igazi medvék zörögtek, a másikban a falusiak. Sötétben nem lehetett megkülönböztetni őket. Hajnal felé mentek el a zabfosztók, hogy még sötétben hazaérjenek. A szekér derekába a zsákokra szénát tettek, s arra ültek. Ha valaki megállítaná őket, ne lássa a zsákokat. Olyan nagyon nem hiányzik senkinek az a kis zab, mondogatták. Mire beérett a termés, a fél táblában csupa csóré zabszárak meredeztek az égnek. Persze, abban a felében a táblának, ahol a zabfosztók tevékenykedtek, jobban zörögtek a zabszárak a szélben. A kollektív elnök feljött nappal a piros Aróval, megállt a dombon, ütögette a pocakját, és pásztázta kukkerrel a zabot. Csóválta a fejét, cuppogott a szájával, nem volt elégedett. Elment a pásztorfiúkhöz is, érdeklődött, hogy láttak-e valamit.

– A medvék – mondták a pásztorfiúk –, vagy a madarak.

– A medvék – mondta a kollektív elnök. – Istenit a belüknek!

